

RIKSARKIVET

Beslut

xx.xx.2023

KA/15927/28.02.01/2023

Bevarandeformen för handlingar som ska förvaras varaktigt inom den offentliga förvaltningen och den analoga bevarandeformens kulturhistoriska värde

I arkivlagen (831/1994) avses med handlingar som ska förvaras varaktigt handlingar och informationsmaterial som det i eller med stöd av lag föreskrivs att ska arkiveras och som arkiveras efter att deras förvaringstid löpt ut.

I detta beslut bestäms i vilken form arkivbildarna (aktörer inom den offentliga förvaltningen) som avses i 1 § 1 mom. 1–6 punkterna i arkivlagen ska bevara digitaliserade handlingar och handlingar som ska digitaliseras och som ska förvaras varaktigt och om hur det kulturhistoriska värdet för den analoga bevarandeformen ska bedömas.

Gallringsbeslut som hänför sig till detta gallringsbeslut

Statsförvaltningen och offentligrättsliga inrättningar och sammanslutningar

- arkivverkets beslut 12.9.2016 (AL/16465/07.01.01.03.02/2016) om elektronisk förvaring av registreringsuppgifter och varaktigt förvarade handlingar som ingår i elektroniska diariéer och ärendehanteringssystem
- organisationsspecifika gallringsbeslut som gäller bevarandeformen för handlingar

Kommuner och samkommuner

- organisationsspecifika gallringsbeslut som gäller bevarandeformen för handlingar

Riksarkivet har dessutom meddelat följande föreskrifter som anknyter till detta gallringsbeslut:

- Riksarkivets föreskrift 22.12.2021 (KA/15906/07.01.01.00/2021) Föreskrift om formen för de handlingar som ska arkiveras
- Riksarkivets föreskrift 18.5.2021 (KA/26492/03.99/2020) Föreskrift om överföring till Riksarkivet av statliga myndigheters handlingar som ska arkiveras

Riksarkivets beslut

Riksarkivet bestämmer med stöd av 7, 8, 11 och 14 a § i arkivlagen (831/1994) följande om bedömningen av det kulturhistoriska värdet för analoga handlingar hos de arkivbildare som avses i 1 § 1 mom. 1–6 punkterna i arkivlagen:

RIKSARKIVET

Arkivbildarna ansvarar för bedömningen av det kulturhistoriska värdet genom att tillämpa de kategorier och kriterier som anges i den särskilda bilagan till Riksarkivets bevarande- och gallringspolicy. ¹ Uppgifter som dokumenterar bedömningen av det kulturhistoriska värdet och de digitaliseringspecifikationer som används ska arkiveras (förvaras varaktigt) i elektronisk form.²

Handlingarna och uppgifterna i dem förvaras i första hand uteslutande i digital form, med undantag av de analoga handlingar som omvandlats till elektronisk form och vilkas analoga form enligt 14 a § i arkivlagen är kulturhistoriskt värdefull. Analoga handlingar av kulturhistoriskt värde arkiveras i både analog och digital form.

Det är möjligt att förstöra eller ersätta de analoga handlingarna efter digitaliseringen med befintlig motsvarande elektronisk dokumentinformation, om handlingen enligt aktörens egen bedömning inte har något kulturhistoriskt värde, och när de digitala uttrycken har bekräftats vara beviskraftiga.

Riksarkivet bestämmer med stöd av 7, 8, 11 och 14 a § i arkivlagen (831/1994) följande om kraven på omvandling av handlingar hos de arkivbildare som avses i 1 § 1 mom. 1–6 punkterna i arkivlagen och som ska arkiveras (förvaras varaktigt) till elektronisk form:

Analog handling ska omvandlas till ett elektroniskt format i enlighet med Riksarkivets aktuella krav för att säkerställa att deras beviskraftighet bevaras i elektronisk form.

Arkivbildaren kan ersätta digitaliserade analoga uttryck som bildats före 1.1.2022 och som ska arkiveras (förvaras varaktigt) med handlingar som omvandlats till elektronisk form, om

- handlingarna enligt aktörens egen bedömning inte är kulturhistoriskt värdefulla,
- materialen har digitaliserats i enlighet med Riksarkivets krav på digitalisering som är inriktad på förstöring³ och aktören har själv bedömt att de digitala uttrycken är beviskraftiga,
- digitaliseringen alternativt har gjorts före 1.10.2022 enligt Riksarkivets digitaliseringskrav 2016⁴ och aktören har själv bedömt att de digitala uttrycken är beviskraftiga.

¹ Separat bilaga till bevarande- och gallringspolicy (KA 12247/07.01.01.03.00/2019): Riksarkivets bedömningskategorier och bedömningskriterier vid beslut om analoga handlingars bevarandeformat 20.11.2020

² De uppgifter som dokumenterar bedömningen av det kulturhistoriska värdet och de digitaliseringspecifikationer som används anges närmare i den separata bilagan till gallringspolicy.

³ Digitaliseringskrav som är i kraft vid den tidpunkt då beslutet utfärdas: Riksarkivets specifikationer för digitalisering som syftar till förstöring av det analoga uttrycket (KA/3357/07.01.02.04.02/2019), Riksarkivets specifikationer för digitalisering av specialmaterial som ska arkiveras (KA/15780/07.01.02.04.02/2020).

⁴ Arkivverkets krav på digitaliserat material 24.8.2016 (AL/11130/07.01.02.04.02/2008).

RIKSARKIVET

Om de digitala uttrycken av handlingar inte har tillräcklig beviskraft ska även de analoga uttrycken arkiveras eller omvandlas till elektronisk form. Arkivbildaren ansvarar för bedömningen av beviskraften.

Arkivbildaren beslutar om tillgodoseendet och genomförandet av förutsättningarna för förstöring. En analog handling som omvandlas eller som redan omvandlats till elektronisk form får med stöd av 14 a § i arkivlagen förstöras om detta sker utan att bevarandet av, integriteten för eller konstaterandet av autenticiteten av handlingen eller av uppgifterna i den äventyras och utan att handlingens kulturhistoriska värde eller juridiska bevisvärde minskar. En överföringsskyldig aktör ska överföra de elektroniska handlingarna till Riksarkivet innan de analoga handlingarna förstörs.

Genom detta beslut upphävs i fråga om analoga och digitaliserade handlingar som bildats före 1.1.2022 följande föreskrifter och beslut då det gäller den analoga bevarandeformen:

- arkivverkets föreskrift och anvisning 3.8.2010 Gallring och utgallring av statsförvaltningens handlingar (AL/19273/07.01.01.00/2008)
- allmänna beslut om kommunala handlingar
- organisationsspecifika gallringsbeslut som gäller arkivbildare inom den offentliga förvaltningen

Riksarkivets beslut om kulturhistoriskt värde som meddelats enligt 14 a § i arkivlagen förblir i kraft.

Dessutom upphävs i föreskriften om formen för de handlingar som ska arkiveras (KA/1590/07.01.01.00/2021)⁵ förfarandet enligt 4 § i promemorian, enligt vilket beslut om kulturhistoriskt värde ska sökas hos Riksarkivet för analoga handlingar som bildats från och med 1.1.2022.

Tillämpning av beslutet

Detta beslut ska i fråga om digitaliseringskraven⁶ tillämpas på alla handlingar som bildats före 1.1.2022 och som ska arkiveras (förvaras varaktigt) och som digitaliserats före 1.10.2022 samt analoga handlingar som inte digitaliserats. Den del av beslutet som gäller förfarandet för värdering av det kulturhistoriska värdet tillämpas utan tidsbegränsning. Aktörer behöver i fortsättningen inte lämna in en separat, organisationsspecifik gallringsframställan om handlingarnas bevarandeform.

⁵ Riksarkivets beslut 22.12.2021 om formen för de handlingar som ska arkiveras (KA/15906/07.01.01.00/2021).

⁶ Här hänvisas till de digitaliseringskrav (Riksarkivets specifikationer för digitalisering som syftar till förstöring av det analoga uttrycket (KA/3357/07.01.02.04.02/2019), Riksarkivets definitioner för digitalisering av specialmaterial som ska arkiveras (KA/15780/07.01.02.02/2020) och arkivverkets krav på digitaliserat material 24.8.2016 (AL/11130/07.01.04.04.02/2008) som gällde vid meddelandet av beslutet.

RIKSARKIVET

Enligt Riksarkivets föreskrift 22.12.2021 om formen för de handlingar som arkiveras (KA/15906/07.01.01.00/2021) ska handlingar som bildats från och med den 1.1. 2022 förvaras varaktigt endast i elektronisk form. Handlingar som ska arkiveras (förvaras varaktigt) och som bildats efter 1.1.2022 digitaliseras i enlighet med Riksarkivets gällande föreskrifter om digitalisering.

Arkivbildarna ska säkerställa att handlingarna och uppgifterna i dem är tillgängliga och att de bevaras, att offentlighetsprincipen efterföljs samt sörja för tillgängligheten för handlingar som gäller privatpersoner och sammanslutningars rättsskydd på det sätt som arkivlagen (831/1994) förutsätter. Handlingar och uppgifter i dem ska förvaras så att de är skyddade mot förstörelse, skada och obehörig användning.

När arkivbildaren tillämpar detta beslut på organisationens handlingar och informationsmaterial är arkivbildarens informationshanteringsenhet skyldig att beskriva de åtgärder för bedömning av kulturhistoriskt värde som den har vidtagit i sin informationshanteringsmodell på det sätt som förutsätts i 5 § i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019).

Motiveringar till beslutet

I samband med det nuvarande beslutsförfarandet har aktörerna inom den offentliga förvaltningen tillämnat Riksarkivets bevarande- och gallringspolicy (KA/1247/07.01.01.03.00/2019) och dess separata bilaga Riksarkivets bedömningskategorier och bedömningskriterier vid beslut om analoga handlingars bevarandeformat. Riksarkivet anser att arkivbildarna för närvarande har tillräcklig kompetens och förmåga att på eget initiativ bedöma och besluta om de analoga handlingarnas kulturhistoriska värde med hjälp av den separata bilagan till gallringspolicyen. I och med det beslut som ska meddelas kommer Riksarkivet inte längre att bestämma det kulturhistoriska värdet för de analoga uttryck som ska arkiveras (varaktigt förvaras) i sina gallringsbeslut.

På basis av kriteriegrupperna 6 (bevarandeformat för informationen) och 7 (kostnadsfaktorer) i Riksarkivets bevarande- och gallringspolicy ges arkivbildarna genom detta beslut rätt att välja att varaktigt förvara handlingar som bildats före den 1 januari 2022 som digitala uttryck. Efter att dessa analoga uttryck har digitaliserats är det möjligt att förstöra eller ersätta dem med befintliga motsvarande digitala dokumentinformation, om handlingen enligt aktörens egen bedömning saknar kulturhistoriskt värde, och när beviskraften hos de elektroniska handlingarna har säkerställts utifrån Riksarkivets digitaliseringskrav på det sätt som anges i detta beslut och i promemorian.

Målet är att handlingar som ska arkiveras enbart förvaras i elektronisk form, om handlingens analoga form saknar kulturhistoriskt värde. Samtidigt kommer de administrativa förfarandena för digitaliseringen att minska. Målbilden för beslutet är förenligt med målen för den arkiveringslag som är under beredning.

RIKSARKIVET

Delgivning av beslut och besväransvisning

Detta beslut delges genom offentlig delgivning enligt § 62 i förvaltningslagen (434/2003) på Riksarkivets webbplats, och beslutet sänds inte separat för kännedom till berörda aktörer.

Den som är missnöjd med detta beslut får söka ändring i beslutet genom besvär hos den förvaltningsdomstol inom vars domkrets ändringssökandens hemort är belägen. Besvären ska anföras skriftligen genom den besväransvisning som utgör bilaga till beslutet.

När det finns fler än en ändringssökande och deras hemort finns inom olika förvaltningsdomstolars domkrets, söks ändring genom besvär hos Helsingfors förvaltningsdomstol.

Tillämpade rättsnormer

Arkivlagen (831/1994) 1, 7, 8, 11, 14 a §

Lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003) 21 §

EU:s allmänna dataskyddsförordning (2016/679) artiklarna 5, 7, 9 och 89

Dataskyddslagen (1050/2018) 4 och 6 §

Generaldirektör

Päivi Happonen

Ställf. enhetschef

Minna-Liisa Mäkiranta

Mer information om beslutet ges av Riksarkivet, 029 533 7400, kirjaamo@kansallisarkisto.fi

Bilagor

Besväransvisning

Promemoria